

Spotřebitelské úvěrování v kontextu finančního trhu

JUDr. Lumír Schejbal

SCHEJBAL&PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář

specializovaná na právo finančních služeb

Právní předpisy

- Zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru (spotřebitel)
 - Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (zápůjčka a úvěr)
 - Zákon č. 408/2010 Sb., o finančním zajištění (zajištění CP)
- Info na stránkách ČNB:
http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/legislativni_zakladna/o_chrana_spotrebitele_spotrebitelsky_uver/

I. Spotřebitelský Úvěr

- Spotřebitelským úvěrem je odložená platba, peněžitá zápůjčka, úvěr nebo obdobná finanční služba poskytovaná nebo zprostředkovaná spotřebiteli (včetně leasingu, splátkových kalendářů apod.)
- Spotřebitelským úvěrem na bydlení je úvěr
 - Zajištěný nemovitou věcí
 - Účelově určený k nabytí, výstavbě nemovité věci, úhradě za převod družstevního podílu nebo k změně stavby
- Vázaný spotřebitelský úvěr (financování koupě konkrétního zboží či služby)

Poskytování SÚ

Poskytováním SÚ se rozumí

- Nabízení možnosti sjednat SÚ
- Předkládání návrhu
- Provádění přípravných prací
- Sjednávání SÚ
- Výkon práv a plnění povinností ze smlouvy o SÚ

Osoby oprávněné poskytovat SÚ

- **Banka**, spořitelní a úvěrní družstvo, **platební instituce** a poskytovatel platebních služeb malého rozsahu, instituce elektronických peněz a vydavatel elektronických peněz malého rozsahu
- **Nebankovní poskytovatel SÚ**

Nebankovní poskytovatel SÚ

Podmínky udělení oprávnění k činnosti

- a.s., s.r.o. nebo SE
- Sídlo na území ČR
- Důvěryhodnost
- Odborná způsobilost
- Zřízená dozorčí rada
- Počáteční kapitál
- Zavedení a udržování postupů a pravidel
- Reálný obchodní plán
- Splňuje pravidla jednání se zájemci o SÚ
- Průhledný a nezávadný původ finančních zdrojů

Rozhodnutí o udělení oprávnění k poskytování SÚ udělí ČNB do 4 měsíců, platnost 5 let.

SCHEJBAL & PARTNERS

www.akschejbal.cz

Přílohy žádosti o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele (1)

1. Výpis z obchodního rejstříku
2. Doklady k posouzení důvěryhodnosti žadatele a členů správní rady, statutárního a dozorčího orgánu nebo podobného orgánu
 - Výpis z evidence RT, prohlášení o svéprávnosti a prohlášení obsahující údaje o dosavadní činnosti FO nebo PO za období posledních 10 let
3. Doklady prokazující odbornou způsobilost
 - Všeobecné znalosti -> maturitní vysvědčení
 - Odborné znalosti a dovednosti -> osvědčení o úspěšném vykonání odborné zkoušky od akreditované osoby. **Po dobu 24 měsíců od účinnosti zákona postačí čestné prohlášení.**

Přílohy žádosti o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele (2)

4. Údaj o výši počátečního kapitálu

- Splacený základní kapitál, splacené emisní ážio, povinné rezervní fondy, ostatní fondy vytvořené z rozdělení zisku a rozdíl nerozděleného zisku z předchozího období
- **Alespoň 20 000 000 Kč**

5. Finanční výkazy

- (Konsolidované) výroční zprávy a účetní závěrky za poslední 3 účetní období; doklady o příjmech v případě FO

6. Doklady prokazující původ finančních zdrojů

- Např. účetní závěrka, smlouva o prodeji nemovitosti, darovací smlouva, usnesení o dědictví apod.
- Řídí se metodikou ČNB:

https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/faq/doklady_k_prokazani_puvodu_kapitalu.pdf

Přílohy žádosti o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele (3)

7. Plán obchodní činnosti

- Zpracovaný na první 3 účetní období

8. Návrh pravidel jednání se zájemci o SÚ

- Odborná péče, čestné a transparentní jednání
- Zákaz nejasných, nepravdivých, zavádějících nebo klamavých informací
- Uchování dokumentů - po dobu nejméně 5 let x 1 rok ode dne, kdy byla žádost o úvěr zamítnuta
- Zákaz pobídek
- Použití pojmu nezávislý
- Zákaz vstupních plateb a odměn
- Omezení plateb před poskytnutím SÚ

9. Návrh vnitřních předpisů

Přílohy žádosti o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele (4)

10. Identifikační údaje ovládající osoby a výpis z obchodního rejstříku nebo jiné obdobné evidence
11. Popis skutečnosti, na základě které je osoba ovládající osobou, případně doklad tuto skutečnost potvrzující
12. Doklady k posouzení důvěryhodnosti ovládající osoby.
13. Finanční výkazy a další doklady prokazující původ finančních zdrojů ovládající osoby

Zprostředkování SÚ

- Samostatný zprostředkovatel
 - Smlouva s poskytovatelem SÚ x se spotřebitelem
 - Povinné pojištění odpovědnosti za škodu
- Vázaný zástupce
 - Výhradně pro jednoho zastoupeného
- Zprostředkovatel vázaného SÚ
- Zahraniční zprostředkovatel

Oprávnění k činnosti trvá do konce kalendářního roku následujícího po kalendářním roce, ve kterém byl zapsán do registru; prodloužení vždy na dalších 12 měsíců.

Pravidla poskytování rady

Poskytovatel nebo zprostředkovatele poskytuje radu na základě

- Analýzy finanční situace spotřebitele, jeho požadavků, cílů a potřeb a analýzy rizik, kterým může být vystaven
- Výběru dostatečného počtu vhodných produktů

O poskytnuté radě spotřebitel obdrží záznam v listinné podobě nebo jiném trvalém nosiči dat

Posouzení úvěruschopnosti spotřebitele

- Poskytnutí úvěru v souvislosti s výsledkem posouzení úvěruschopnosti spotřebitele
- Posuzování úvěruschopnosti:
 - Posouzení schopnosti splácet splátky SÚ porovnáním příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů.
 - Pokud je relevantní, posouzení hodnoty majetku spotřebitele
- Důsledky porušení povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele
 - **Neplatnost smlouvy**
 - Tříletá promlčecí lhůta ode dne uzavření smlouvy
- Získávání informací z databází a registrů (bankovní a neb. registr)

Informační povinnosti vůči spotřebiteli

- Listinná podoba / trvalý nosič dat
- Povinné informace uváděné v reklamě (mikropísmo)
- Informace trvale přístupné spotřebiteli
- Předšmluvní informace
 - **Standardizované** formuláře přílohou zákona
- Informace poskytované během trvání závazku
 - Informace o změně zápůjční úrokové sazby
 - Informace o spotřebitelském úvěru v cizí měně

Smlouva o spotřebitelském úvěru (1)

- Písemná forma
- Obsahuje informace uvedené jasným, výstižným a zřetelným způsobem:
 - Druh úvěru, kontaktní údaje, celková výše a doba trvání úvěru
 - Určení zboží nebo služby a jejich cenu, jde-li o úvěr ve formě odložené platby nebo vázaný úvěr
 - Zápůjční úroková sazba, RPSN, výše, počet a četnost plateb, podmínky pro splácení úroků
 - Požadavek na případné zajištění a pojištění
 - Informace o právu na odstoupení od smlouvy, předčasné splacení, o způsobu ukončení, o možnosti mimosoudního řešení sporů
 - Označení orgánu dohledu
 - Informace o možnosti přečerpání a překročení úvěru
- Smlouva v cizí měně

Smlouva o spotřebitelském úvěru (2)

- Důsledky porušení požadavků
 - Chybí úroková sazba, RPSN nebo celková částka, kterou má spotřebitel zaplatit a nebyla dodržena listinná forma -> úvěr úročen repo sazbou ČNB
 - Úroková sazba, RPSN a celková částka navzájem neodpovídá -> použije se nižší
- Doba na rozmyšlenou (úvěr na bydlení) – 14 dní
- Zajištění spotřebitelského úvěru

Smlouva o zprostředkování spotřebitelského úvěru

- Písemná forma
- Informace ve smlouvě:
 - Kontaktní údaje stran, informace o výši odměny a její splatnosti
 - Druh SÚ, jeho doba trvání, celková výše, podmínky čerpání
 - Počet, četnost a nejvyšší výše splátek
 - Nejvyšší celkové náklady SÚ, které je spotřebitel ochoten nést
 - Informace o právu odstoupit od smlouvy
 - Důsledky vyplývající z prodlení spotřebitele
- Odstoupení od smlouvy
- Postup při prodlení spotřebitele

Roční procentní sazba nákladů

- Celkové náklady SÚ, tj. hodnota všech závazků budoucích nebo stávajících, dohodnutých mezi věřitelem a spotřebitelem
- Zahrnuje také případné náklady na ocenění nemovitosti, náklady na doplňkové služby
- Matematický vzorec přílohou č. 1 zákona

II. Zápůjčka a úvěr dle OZ

- mezi podnikateli
- mezi občany
- není regulováno ČNB
- obcházení spotřebitelských úvěrů přes živnostenské oprávnění

III. Úvěr na investiční nástroje

- zákon č. 408/2010 Sb., o finančním zajištění (zajištění CP)
- postup při zajišťování pohledávek na základě smlouvy, kterou se sjednává finanční zajištění
- finanční zajištění slouží za podmínek stanovených tímto zákonem k zajištění pohledávky finančního charakteru pro případ, že dojde k prodlení s jejím plněním
- určitá omezení u spotřebitelů

Finanční kolaterál

- Předmětem finančního zajištění je finanční kolaterál, kterým může být pouze
 - **a)** finanční nástroj,
 - **b)** samostatně převoditelné právo jinak spojené s finančním nástrojem,
 - **c)** právo vyplývající ze zápisu finančního nástroje v evidenci a umožňující oprávněnému přímo či nepřímo nakládat s finančním nástrojem alespoň obdobným způsobem jako oprávněný držitel,
 - **d)** peněžní prostředky připsané na účet v české nebo cizí měně,
 - **e)** pohledávka na výplatu peněz, nebo
 - **f)** úvěrová pohledávka

IV. Zdroje financování úvěrové činnosti u poskytovatelů

- vlastní zdroje, kapitál
- cizí zdroje
 - Dluhopisy (omezení získávat zdroje od veřejnosti)
 - Úvěry od třetích osob
 - Retail (Zonky, Bankerat)

Prostor pro vaše dotazy

Ptejte se je to zadarmo 😊

SCHEJBAL & PARTNERS

www.akschejbal.cz

Děkuji za pozornost

schejbal@akschejbal.cz

www.akschejbal.cz/blog

Blog o právu a regulaci finančního trhu.

SCHEJBAL & PARTNERS

www.akschejbal.cz

SCHEJBAL&PARTNERS

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

SCHEJBAL & PARTNERS

www.akschejbal.cz